

Asmens duomenų apsauga Vizų informacinėje sistemoje

Vizų informacinė sistema (VIS) – tai sistema, skirta apsaugoti duomenimis tarp valstybių narių apie trumpalaikių vizų prašymus ir dėl jų priimtus sprendimus, įskaitant sprendimus panaikinti, atšaukti arba pratęsti vizą, siekiant palengvinti tokių prašymų nagrinėjimą ir susijusių sprendimų priėmimą.

Koks VIS tikslas?

Patikrinimų palengvinimas ir vizų išdavimas: VIS leidžia sienos apsaugos pareigūnams patikrinti, ar asmuo, kuris pateikia vizą, yra jos teisėtas turėtojas ir identifikuoti asmenis, esančius Šengeno teritorijoje, neturinčius jokių dokumentų ar turinčius įtarimą keliančius dokumentus. Biometrinių duomenų naudojimas siekiant patvirtinti vizos savininko tapatybę leidžia greičiau, tiksliau ir saugiau patikrinti asmens duomenis. Ši sistema taip pat palengvina vizų išdavimo procesą, ypač dažnai keliaujantiems asmenims.

Kova su piktnaudžiavimu: Nors dauguma vizų turėtojų laikosi taisyklių, piktnaudžiavimas taip pat gali vykti. Pavyzdžiui, VIS padės užkirsti kelią apgaulingam elgesiui, pvz., neleis pateikti prašymus išduoti vizą kitoms ES valstybėms, kai pirmoji paraiška buvo atmesta.

Apsauga keliautojams: Biometrinė technologija leidžia aptikti keliautojus, naudojančius kito asmens kelionės dokumentus, ir apsaugo keliautojus nuo tapatybės vagystės.

Padėti dėl prieglobsčio prašymų: VIS padeda lengviau nusistatyti, kuri ES valstybė yra atsakinga už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą ir išnagrinėti tokias paraiškas.

Saugumo stiprinimas: VIS padeda užkirsti kelią, aptikti ir išsiti teroristinius nusikaltimus bei kitus sunkius nusikaltimus.

Kaip tai veikia praktikoje?

Iš asmenų, kurie kreipiasi dėl vizos, paimami dešimties pirštų atspaudai ir skaitmeninė nuotrauka. Šie biometriniai

duomenys kartu su duomenimis, pateiktais vizos prašymo formoje, įrašomi saugioje centrinėje duomenų bazėje. Informacija centralizuotai saugoma Strasbūre esančioje duomenų bazėje (su atsargine vieta Austrijoje).

Pirštų atspaudai nereikalingi vaikams iki 12 metų arba žmonėms, kurie fiziškai negali pateikti pirštų atspaudų. Dažnai keliaujantiems asmenims į Šengeno erdvę nereikia kiekvieną kartą, kai kreipiasi dėl naujos vizos, duoti naujų pirštų atspaudų.

Trečiųjų šalių piliečiai turi kreiptis į tos valstybės, į kurią ketina vykti atstovybę, kur paimami biometriniai duomenys. Gauta informacija įvedama į sistemą ir galioja penkerius metus. Šis saugojimo laikotarpis prasideda nuo išduotos vizos galiojimo pabaigos datos, neigiamo sprendimo priėmimo datos arba datos, kai priimamas sprendimas pakeisti išduotą vizą.

Šengeno erdvės išorės sienose vizos turėtojo pirštų atspaudai gali būti lyginami su duomenimis, laikomais duomenų bazėje. Nesutapimas nereiškia, kad bus atsisakyta įsileisti trečiosios šalies pilietį - tokiu atveju bus atliekami tolesni keliaujančio asmens tapatybės patikrinimai, naudojant papildomus duomenis.

Galimi dviejų rūšių užklausimai dėl asmens tapatybės nustatymo: patikrinimas ir identifikavimas. Patikrinimas metu sienos perėjimo punkte nuskenuoti pirštų atspaudai lyginami su prie vizos pridėtais biometriniais įrašais. Identifikavimo metu pirštų atspaudai palyginami su visos duomenų bazės turiniu.

Kurios šalys naudoja VIS ir ją eksploatuoja?

VIS, kaip Šengeno priemonė, yra taikoma visoms Šengeno valstybėms, taip pat Danija yra priėmusi sprendimą įgyvendinti šią priemonę.

Kas gali naudotis VIS?

Kompetentingos vizų institucijos gali konsultuotis su VIS, kad galėtų nagrinėti prašymus ir su tuo susijusius sprendimus. Už patikrinimus prie išorės sienų ir nacionalinėse teritorijose atsakingos institucijos turi teisę ieškoti VIS, kad patikrintų asmens tapatybę, vizos autentiškumą arba tai, ar asmuo atitinka reikalavimus, susijusius su atvykimu, buvimu ar gyvena nacionalinėse teritorijose. Prieglobsčio institucijoms leidžiama tik ieškoti VIS, siekiant nustatyti ES valstybę, atsakingą už prieglobsčio prašymo nagrinėjimą. Konkrečiais atvejais nacionalinės valdžios institucijos ir Europolas gali prašyti prieigos prie VIS įvestų duomenų siekiant užkirsti kelią teroristų ir nusikalstamų veikų nustatymui bei tyrimams.

Kaip užtikrinama asmens duomenų apsauga?

Prieiga prie VIS duomenų suteikiama tik įgaliotiems darbuotojams atliekant jų užduotis. Jie turi užtikrinti, kad VIS duomenų naudojimas būtų apribotas tiek, kiek yra būtina, tinkama ir proporcinga jų užduotims atlikti. Bet kuris asmuo turi teisę būti informuotas apie savo duomenis, esančius VIS ir įsitikinti, kad jie yra teisingi ir teisėtai įvesti. Jei taip nėra, asmuo turi teisę prašyti, jog duomenys apie jį būtų ištaisyti ar ištrinti.

Kaip kreiptis dėl prieigos, ištaisymo, pakeitimo ir neteisėto asmens duomenų panaudojimo?

Jei manote, kad Jūsų asmens duomenys buvo neteisėtai panaudoti, juos reikia ištaisyti ar ištrinti, galite dėl prieigos prie šių duomenų kreiptis į duomenų valdytoją. Lietuvoje VIS duomenų valdytojas yra Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (www.vrm.lt).

Nacionalinė priežiūros institucija

Nacionalinės priežiūros institucijos paskirtis – atlikti nepriklausomą asmens duomenų tvarkymo VIS atitinkamoje valstybėje narėje teisėtumo, įskaitant jų perdavimą į VIS ir iš jos, kontrolę. Lietuvoje tokia institucija apskirta Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija.

Norėdami gauti daugiau informacijos galite kreiptis į Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją:

A. Juozapavičiaus g. 6, LT-09310 Vilnius, Lietuva
Tel. + 370 5 271 2804. Faks. + 370 5 261 9494
<https://www.ada.lt> ada@ada.lt

